

# Hustopeče pod nacistickou kuratelou

**Mgr. Soňa Nezhodová, Ph.D.**

Krátce po uzavření Mnichovské dohody (6. října) se za přispění místních nacistů dodatečně (ve Vídni) rozhodlo, že 8. října k říši připadnou i původně nezamýšlené Hustopeče a dojde k jejich zabrání německým vojskem. Stalo se tak i přes skutečnost, že Hustopeče v té době měly početně téměř vyvážený německo-český poměr (při posledním sčítání lidu v roce 1930 zde žilo 1862 Němců a 1715 Čechů).

Nadšení hustopečských nacistů z „osvobození“ brzy opadalo, protože se velmi brzy dostavily negativní důsledky. Hustopeče, od roku 1850 okresní město, se v důsledku připojení ke třetí říši, ocitly na hranici se „zbytkovým“ Československem (po 15. březnu 1939 protektorátem Čechy a Morava) a přišly o více než 800 obyvatel (především Židé, česká inteligence a úřednictvo s rodinnými příslušníky). Došlo k reorganizaci, v jejímž důsledku se Hustopeče staly součástí landrátu Mikulov (Landrat Nikolsburg), který byl v roce 1939 přiřazen k župě Dolní Dunaj (Gau Niederdonau). Ztrátou okresních institucí se však z Hustopečí obratem stalo bezvýznamné venkovské městečko.

Počátkem listopadu 1938 byly již zinventarizovány všechny židovské zemědělské, živnostenské a obchodní provozy, jejichž správou byli pověřeni komisařští vedoucí (arizátoři), kteří se rekrutovali z bývalých německých spoluobčanů. Přibližně ve stejné době (konec října/začátek listopadu 1938) byl v Hustopečích realizován i převod židovských nemovitostí.

Významnou změnou v životě města byl příchod německých přesídlenců (celkem 740 osob) z Besarábie v říjnu 1940. Na podzim 1941 byli Besarábci odstěhováni do západního Pruska. Místo nich přišlo začátkem prosince 1941 do Hustopečí asi 400 dalších německých přesídlenců z Bulharska, kteří zde setrvali do listopadu 1942. V prosinci 1943 došlo k vyklizení hustopečských škol pro zřízení dvou lazaretů SS. V září 1944 přibyli uprchlíci z Banátu, Rigy, Čenstochové, Varšavy (Rumuni, ukrajinští Němci, lotyšští státní příslušníci) a evakuovaní obyvatelé z župy Vídeň. Panující nedostatek vody a špatné hygienické zázemí vyvolaly epidemii tyfu.

Na podzim 1944 vznikl v Hustopečích v areálu cihelny Hanse Wagnera pracovní tábor (vedený jako Luftwaffenbaulager) pro maďarské Židy, a to v rámci realizace obdobných táborů (Zwangsarbeitslager für ungarische Juden in Österreich) na území východního Rakouska.

Vojska 2. ukrajinského frontu maršála Malinovského překročila začátkem dubna 1945 řeku Moravu. Osvobozovací boje na Břeclavsku započaly 6. dubna 1945 pod Lanžhotem na řece Moravě. Hustopeče byly osvobozeny 16. dubna 1945. Rudá armáda zřídila v Hustopečích několik vojenských nemocnic, do nichž od fronty přivezla mnoho set raněných. Postupně ve městě pohřbila 378 rudoarmějců.

Po druhé světové válce došlo k velkým demografickým změnám. Většina hustopečských Židů se stala obětí holocaustu. Mnozí Němci, především nejexponovanější nacisté, na nic nečekali a uprchli včas do Rakouska.

Na jaře 1946 došlo k realizaci odsunu. Ze sběrného tábora v Hustopečích bylo v době od 30. března 1946 do 4. září 1946 odsunuto v 10 transpotech 3 123 osob. V Hustopečích zůstalo 33 antifašistů,

1 specialista a 172 osob – přestárlí, smíšená manželství. V září 1948 bylo konstatováno, že Hustopeče mají 2 602 obyvatel, z toho 2 542 Čechoslováků a 60 Němců.